

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De triplici genere peccatorum venialium signato per lignum, fœnum, & stipulam I. Corinthiorum 3. capite. Cap. 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Generalem confessionem hanc etiam virtutem habere diluendi peccata leuia certum est, ex ea parte qua peccata confitentur, & displicentiam eorum praesert, & pro erratis per intercessionem sanctorum veniam exposcit. Vnde in principio Missae, ac in solemni administratione Eucharistiae dicitur, vt tum minister tum susceptor maiori cum animae puritate ad sanctam illam actionem accedant. Sed tunc leuia peccata diluet, cum id quod os dicit, cor tenet: cum scilicet sicut exterius signum compunctionis & humilitationis praesertimus, ita interius peccata nostra detestamur. Sola enim horum verborum pronuntiatio, sine interiori mentis motu, quo in nostra peccata insurgamus, non sufficit nos emundare.

Tunio pectoris ad eandem emundationem plurimum valet. Ideoque Augustinus ait: Peccata leuia nos ab sponsi amplexibus separare, nisi quotidiana poenitentia disscendat. Quorum delendorum causa quotidie tundimus pectora, & nos peccatores confitemur. De qua tunitione pectoris idem quod de aliis diondum est, ea ratione ad haec peccata remittenda valere, qua motum interiore detestationis huius detestationis edicitur. Et de publicano illo scriptum est: Quia [percutiebat pectus suam, dicens: Propitius esto mihi peccatori:] & de his, qui astiterunt neci Domini: quod [percutientes pectora sua teueriebantur.] Atque sancti patris Hieronymi narrat historia, quod saepe hac pia utebatur caeremonia, & non pugno, sed lapide, pectus suum fontem malum cogitationum, castigabat.

Eleemosyna, non solum corporalis, verum & spiritalis, horum etiam est peccatorum medicamen. Nam regi Nabuchodonosori dictum est: Peccata tua eleemosynis redime, & iniquitates tuas misericordiae pauperum. Et Ecclesiasticus: Ignem ardentem extinguit aqua, & eleemosyna resilit peccatis. Nec non & Ambrosius: Medicina misericordiae tollit peccata magna. Habemus plura subsidia, quibus peccata nostra redimimus. Pecuniam habes: Redime peccatum tuum. Non venalis est Dominus, sed tu ipse venalis es, redime te operibus tuis, redime te pecunia tua; vilis est pecunia, sed pretiosa est misericordia. Hae & similia passim de eleemosyna scripta sunt, non quia immediate delicta tollat, sed quia cor ad motum detestationis habendum emoluit, & parua nostra misericordia magnam Domini misericordiam ad dandum nobis dolorem peccatorum inflectit.

Episcopalis benedictionis virtus ad diluenda minima peccata, ex Numerorum libro colligitur, vbi legalibus sacerdotibus dictum est: Sic benedicetis filiis Israel. Benedicam tibi Dominus, & custodit te re; & ego benedicam eis. Si enim illi benedicebant, & Domini benedictionem impetrabant, multo melius eam impetrabunt sacerdotes nostri pro his qui peccata sua detestantur, cum se ad benedictionem recipiendam submitunt. Augustinus quoque ait: Dictum est a Domino ad Aaron: Vos ponite nomen meum super filios Israel, ego Dominus benedicam eis, vt gratiam traditam per ministerium ordinati transfundat hominibus: nec, voluntas sacerdotis obesse, aut prodesse possit, sed meritum benedictionem poscentis.

Tandem valet ad horum peccatorum remissionem oratio pro ipsis peccatis fusa in Ecclesia Deo dicata. Nam locus ille ad hoc aut consecratus est, aut dicatus in honorem Domini, vt in eo ipsum Dominum adoremus, & beneficiorum dona, ac veniam peccatorum consequamur. Et Dominus promisit

A Salomoni se exauditorum orationes hominum in templo sancto suo, quibus peccatorum veniam postulerent. Licet autem pro bonitate sua orationes humilium in quocunque loco fusas exaudiat, tamen in loco ad orationem dicato caeteris paribus eum largiorem in dando, & in condonando benigniorem inuenimus.

Haec igitur omnia eatenus vim habent remittendi peccata leuia, quatenus habent aliquam efficaciam ad excitandum nos ad motum poenitentiae, cuius virtute peccata soluuntur. Cum enim sacramentalia ista, & si qua sunt alia, ab Ecclesia sint instituta, quae habet quidem potestatem remittendi peccata, non tamen instituendi signa sensibilia, quae ipso opere operato (vt aiunt) remittant peccata, fit vt ipsa de se non habeant maiorem vim ad peccata delenda, quam eam, quae ex motu poenitentiae ipsis accrescit. Ex eo autem sacramentalia habent vim excitandi motum poenitentiae, quia (vt ex ipsismet constat) signa sunt externa detestationis internae, quam, cum nos accusamus, aut peccus tundimus, aut veniam postulamus, aut facimus aliquid aliorum, concipimus. Et etiam quia Dominus ob orationes Ecclesiae sponsae suae ventibus his caeremoniis deuote auxilium gratiae ad peccatorum dolorem ac detestationem solet impertiri. Quae ideo dicta sunt, vt in quotidiano vsu aliquorum sacramentalium, nempe orationis Dominicae, aquae lustralis, tunitionis pectoris, & confessionis generalis, debitum spiritum, quo sint assumenda, quaeramus. Ita scilicet vt cum aqua lustrali nos signamus, assiduos defectus simul interius lugeamus: cum confessionem facimus, mente, & compunctione cordis nos peccatores, & indulgentia litibundos fateamur: cum pectora tundimus, multo efficacius animam nostram dolore feriamus, & cum in oratione dicimus: [Dimitte nobis debita nostra,] ea quorum veniam petimus, verissimo odio detestemur. Ita qui singulis pene momentis peccamus, singulis etiam momentis remedia delinquentia ad manum habebimus, & qui procliuus ad delinquendum sumus, quotidiano immo & assiduo vsu horum remedium ad peccatis retrahemur.

C

De triplici genere peccatorum venialium signato per lignum, fenum & stipulam. 1. Corinthiorum. 3. cap.

CAPVT XV.

NON tantum necessarium est, in hoc leuium peccatorum malo, peccata iam perpetrata poenitentia diluere, sed etiam, quae in futurum committi possunt, diligenter euitare. Ad quod, vt medicamenta vitia assignemus, prius triplex horum peccatorum genus, quod ex Paulo colligitur, distinguamus. Is namque ad Corinthios scribens, sic ait: Si quis autem superaedificat supra fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides preciosos, ligna, fenum, stipulam, vniuscuiusque opus manifestum erit: dies enim Domini declarabit, quia in igne reuelabitur, & vniuscuiusque opus quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manifestum erit, quod superaedificauit, mercedem accipiet. Si cuius opus arserit, detrimentum patietur, ipse tamen saluus erit, sic tamen quasi per ignem. Euangelij ad ministros instituit eo capite; & cum seipsum non ex superbia, sed ex veritate, & pro gloria Dei, quam se,

Aug. lib. 50. homil. 50. c. 8.

Luca 18. 13.

Luca 23. 48.

Dan. 4. 24.

Ecl. 1. 33.

Ambros. li. de Helia. c. 20.

Numer. 6. 23.

Aug. 9. 21. in v. testam. Num. 6. 27.

1. reg. 9. 3.

1. Cor. 3. 12. 13. 14. 15.

hoc loco, commendans magnificabat, sapienti architecto comparasset; qui in fidelium cordibus fidei fundamentum iecit, ut alij minores ministri, & minime ad dignitatem Apostolatus euecti, super hoc fundamentum per doctrinam suam virtutes velut parietes erigerent, adiungit: Vnusquisque (istorum scilicet) videat quomodo superædificet. Nos autem (quia nostro proposito magis congruit, & quia quod de prædicatoribus dicitur quoad doctrinam, de omnibus quoad vitam dici potest) hunc locum cum Chrysofostomo, Theophylacto, Theodoro, Augustino, & aliis de omnibus fidelibus intelligamus. Vnusquisque itaque fidelium videat quomodo, aut quid supra fundamentum, id est, super Christum, (quem fundamentum Ecclesiæ appellat) superædificet. Nam super tale fundamentum, tam forte, tam pretiosum, tam profundum, parietes, qui illi congruant, & quomodo conueniant, ædificandi sunt. Si enim ridiculus fuisset Salomon, & pœna dignissimus, si supra firmissima illius sancti templi fundamenta, contra præceptum Dei, ex infirmis arundinibus parietes cœno litas extrueret; quanta increpatione dignus erit homo fidelis, qui supra Christum, id est, supra eius fidem, & gratiam, ratione cuius in cordibus credentium inhabitat, vilem aliquam materiam, & igne consumendam extruxerit? Curadum quidem nobis non est nostræ interioris ædificationis fundamentum iacere. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, præter id, quod positum est, quod est Christus Iesus. Eius namque fides ab Ecclesia prædicata, eius doctrina ab Apostolis tradita, & eius gratia per aqua regenerationis primò, & deinde per sacramentum pœnitentiæ siue iteratæ iustificatiõis data, fundamentum est satis firmum humanæ salutis, cui omnes subnitimur. Qui autem hoc fundamentum euertit, è corde suo, gratiam, & Christi doctrinam, si non quoad notitiam, saltem quoad vitæ operationes expellens, ad gehennam laborat, non ædificat ad salutem. Videndum igitur est quid supra fundamentum istud ædificemus, neque enim omnes nouerunt quid super illud debeant ædificare.

Si quis autem superædificat supra fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, lignum, fœnum, stipulam, vniuscuiusque opus manifestum erit. Iam hîc duos ordines super Christum ædificantium aduertimus, quorum alij pretiosam materiam, & ædificationi aptam adiiciunt; alij verò materiam vilem, & minus idoneam ad templum Dei construendum imponunt. Illi aurum, argentum, & lapides pretiosos afferunt: isti lignum, fœnum, & stipulam congerunt. Per aurum, argentum, & pretiosos lapides, bona opera intelliguntur, quæ merito supra fundamentum, id est, Christum, dicuntur ædificari, quoniam eius virtute fiunt, eius meritis roborantur, eius passione & morte nituntur. Bona opera sunt aurum, quia fulgent, quia ea habentes dicant, & quia in pretium vitæ æternæ soluuntur. Sunt argentum, quia nitent, quia per bonum exemplum sonant, quia post aurum gloriæ purissimum omnium rerum valorem excedunt. Sunt lapides pretiosi, quia splendent, quia animas nostras exornant, & quia ut marmora, & alabastrites, & alij similes lapides, quos non semel Scriptura pretiosos appellat, templi spiritualis ædificationi deseruiunt. Vnde Anselmus ait: Quisquis bene viuât, ac Deum honorat, & laudat, non inhaerens ex dilectione terrenis rebus, sed desiderans æternam patriam, & aut vendens omnia sua, distribuensque pauperibus, aut possidens tanquam non possideat, & vens hoc mundo tanquam non vratur, iste superædificat aurum, argentum, lapides pretiosos. In aur-

o sensus occultus designatur, in argento sermo docens, in lapidibus pretiosis opera Deo placentia. Aurum sapientiæ, quod in occulto sensu eius, est in cordis cano, splendet vero lumine Dei, superædificat iste: & argentum, id est, nitorem sanctæ eloquentiæ, quæ docet alios & lapides pretiosos, id est, exempla virtutum, & bonorum operum, quibus adornat ea, quæ loquitur, siue cogitat. Hæc ille. Et Augustinus ait: Quod qui seruat mandata, & eorum custodiæ addit perfectionis opera, ædificat supra fundamentum aurum, argentum, lapides pretiosos. Non enim cogitaret, inquit, nisi quæ Dei sunt, quomodo placeret Deo; & hæc cogitationes sunt, quantum existimo, aurum, argentum, & lapides pretiosi. Iam igitur cognoscimus, qui nam sint materiam pretiosam ædificantes, & ædificationi aptam, nimirum, qui bona opera exercent, & omnem iustitiam ac virtutem colunt.

Alij verò sunt, qui supra fundamentum non quidem ferrum, plumbum, & æs, sed lignum, fœnum, & stipulam superædificant. Et hi sunt, qui lethalibus peccatis abstinent, quæ gratiam & charitatem euertunt, & Christum è cordis solo euellunt, peccata autem leuia & venialia committunt. Hæc sane dicuntur supra Christum ædificari, non quia eius gratiæ innitantur, cum sint opera corruptæ naturæ, non gratiæ; sed quia cum gratiam facientem nos Deo gratos, non contumpant, nec Christum ex cordibus admittentium expellunt, & ideo supra Christum ædificare dicuntur. Vel illa præpositio, (super,) pro (iuxta,) more scripturarum accipitur. Ut cum Dauid ait:

Domini est terra, & plenitudo eius, orbis terrarum, & vniuersi, qui habitant in eo. Quia ipse super mare fundauit eum, id est, iuxta mare, [& super flumina præparauit eum.] Et rursus: Qui firmavit terram super aquas, id est, iuxta aquas, [quoniam in æternum misericordia eius.] Quare cum leuia peccata in corde iusti peccatis habitent, in quo etiam Christus per gratiam commoratur, ideo supra Christum, hoc est, iuxta Christum ædificari perhibentur. At leuia peccata ligna sunt, quoniam cœu ligna ex terra cordis humani germinant, & appetitu ac concupiscentia quasi noxio humore rigata crescunt, & tandem igne, aut debita satisfactionis in hac vita, aut igne temporali in vita futura consumuntur. Fœnum sunt, quoniam iumentorum, id est, insipientium & imperfectorum sunt pabula, & per ardorem charitatis facile arent, & quia si fœnum carnem significat, iuxta illud: Omnis caro fœnum, ad opera carnis spectant. Stipula sunt, quoniam leuia, quoniam vilia, quoniam nullius utilitatis esse videntur. Quod autem per vilem materiam hæc peccata intelligantur, docet Gregorius, cuius hæc sunt verba: Pensandum sollicitè est, quia illum per ignem dixit posse saluari, non qui super hoc fundamentum, ferrum, æs, vel plumbum ædificat, id est, peccata maiora, & idcirco duriora, atque tunc iam insolubilia; sed lignum, fœnum, & stipulam, id est, peccata minuta, atque leuissima, quæ ignis facile consumat. Eiusdem sententiæ sunt Augustinus, Origenes, & alij, à qua non discedit Bernardus, dum per hæc tria religiofos tepidè viuentes, non tamen à via religionis discedentes, intelligit. Lignum sunt, inquit, qui fortiter inceperunt, sed fracti non renodantur. Fœnum sunt, qui fugienda mollicie tepiditatis, nec summitate digiti (ut dicitur) labores arduos attingere volunt. Stipula sunt, qui leuitatis motibus exsufflati nunquam in eodem statu permanent. Et timendum quidem est de istis, sed non desperandum: quia si in fundamento Christum habuerint, hoc est, in hac via vitam finierint, salui erunt, sic tamen

Aug. lib.
de fide, &
oper. c. 16.
no. 4.

Psal. 23.
1. 2.

Psal. 135.
6.

Isa. 40. m.
6.

Greg. 2.
dial. c. 19.

Bern. ser.
de ligno,
fœno, &
stipula.

1. Cor. 3.
n. 10.

1. Cor. 3.
n. 11.

3. reg. 7.
1. sa. 28.

quasi per ignem. Habemus igitur quid designent lignum,scennum,& stipula,nam & leuia peccata designant, quæ iuxta Christum, id est, non expulso de corde Christo,fiunt:nunc ad locum Pauli redeamus.

Si quis ergo supra fundamentum ab Apostolis iactum materiam pretiosam, aut abiectam & vilem ædificauerit, vnusquisque opus manifestum erit. Nemo se ipsum seducat, aut putet suum opus posse celari, [quoniam nihil occultum quod non reueletur, neque absconditum quod non sciatur.]

Quod si artifices accuratius illa perficiunt, quæ hominibus sunt manifestanda, & omnium oculis subiicienda, vnusquisque quo pacto uiuat, & quam ratione operetur, diligenter expendat, quoniam quodcumque fecerit siue bonum, siue malum, etiam si in occulto, & in angulis exequatur, aliquando compertum & manifestum erit. Et quisnam occulta nostra manifesta faciet, & alis uidentia proponet? Certè dies Domini declarabit. Nam uita hominis ita ordinata est, ut in diem hominis, & diem Domini diuidatur. Dies hominis omnem uitam hominis comprehendit, in qua homo facit, quod libet, & tempore uitur in bonum, uel in malum, pro suo arbitrio & uoluntate. De qua die dixit Dominus ad Ierusalem, & non sine fletu, & lacrymis: Si cognouisses & tu, & quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi.]

Quam diem ob sui breuitatem uoce breuitatis expressit, cum ita ad Phariseos esset locutus: Hæc est hora uestra, & potestas tenebrarum.] Quoniam sæpe in die nostro tenebræ nos comprehendunt, & aduersæ potestates subiiciunt. At dies Domini est momentum mortis hominis, in quo Dominus accipiet tempus, & iustitias iudicabit. Quod licet momentum sit, nomine tamen augetur, & dies, immò & dies magnus, ac [dies Domini] appellatur. Quoniam uniuersa quæ homo fecit in diebus suis, aut probat, aut damnat, quod bonum est perficit, & quod malum exterminat. Hic est dies Domini, de quo dicit Paulus: Qui cepit in uobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Iesu.] id est, in diem mortis, in qua Christus omnia hominis bona, & mala iudicat. Et rursus: Dies Domini sicut fur in nocte, ita ueniet: nam sicut ad omnes ueniet in die generalis examinis; ita ueniet vnusquemque iudicaturus in die particularis iudicij. Et Saluator noster apud Matthæum ait: Venit Dominus serui illius, die qua non sperat, & hora, qua ignorat.] Et: Vigilate, quia nescitis diem, neque horam; scilicet non uestram, sed Domini. Dies iste Domini rigido quodam examine declarabit quid vnusquisque supra fundamentum extraxerit. Idque in igne reuelabitur, & vnusquisque opus quale sit, ignis probabit. In quo igne? Profectò in igne purgatorio: nam incommodum est in paucissimis Apostoli uerbis ignem nunc proprie nunc metaphoricè accipere. Constans est autem multorum Patrum sententia, purgatorium ignem significari illis uerbis: Ipse saluus erit, sic tamen quasi per ignem.] Ergo de eodem loquitur, cum ait: Quia in igne reuelabitur, & vnusquisque opus quale sit ignis probabit.] Quod manifestè confirmat Ambrosius, dicens: Omnes oportet per ignem probari, quicumque ad paradysum redire desiderant. Non enim otiose scriptum est quòd eiecit Adam & Eua de paradisi sede, posuit Deus in exitu paradisi gladium igneum uersatilem. Omnes oportet transire per flammam, siue ille Ioannes Euangelista sit, quem ita dilexit Dominus, ut de eo diceret ad Petrum: Sic eum uolo manere; Quod ad te? tu me sequere.] De morte eius aliqui dubitauerunt, de transitu per ignem, dubitare non possumus, quia in paradiso est,

A nec separatur à Christo. Siue ille sit Petrus, qui clauis accepit regni cælorum, qui supra mare ambulauit, oportet dicat: Transiimus per ignem, & aquam, & induxisti nos in refrigerium.] Et Rupertus cum citasset hunc eundem locum Pauli, quem exponimus, ait: Quid ex huiusmodi dictis colligimus, nisi ad hoc flammeum gladium atque uersatilem ante paradysum esse collocatum, ut quicumque deinceps admittendi sunt, illic transeat per examinatorium ignem? Tanquam diceret: Quia multiplicandi erant conceptus Eux, & futura erat confusa uel permixta multitudo bonorum & malorum, nullos autem Dominus Deus admittere uolebat, nisi quos ipse nosset ex nomine, & sic discussos, ut dicere possent: Quoniam probasti nos Deus, igne nos examinasti, sicut examinatur argentum.]

B iccirco collocauit ante paradysum Cherubim, & flammeum gladium, atque uersatilem.] Atque hæc sententia ex ipsa antiquitate vires assumpsit: Nam & Lactantius putat uniuersos homines igne probandos, quorum profectò iustos edax flamma nec tantillum aduret, quoniam habent, inquit, aliquid in se, quod vim flammæ repellat, ac respuat. Sed quonam modo, non tantum leuia peccata, sed etiam bona & perfecta opera, sunt purgante igne probanda? Quomodo Apostoli, & reliqui sancti ob sancta opera igne sunt examinandi? Ita certè, ut ipsum non aduri uirum perfectum, ob ea quæ rectè ac profectè gessit, sit ipso igne probari, & à flamma testimonium probitatis accipere. Sicut enim tributum quod penditur regi, nobiles & ignobiles probat, ac uiros illustres plebeiisque discernit, quatenus isti tributum pendunt, illi uerò à tali exolutione liberantur. Et sicut gladius per duellibus preparatus non tantum nocentes, uerum & innocentes ostendit: illos, quia capite minuit; istos, non quia feriat, sed quia illatos illibat: ita ignis purgans in fine uitæ, aurum, & argentum, & lapides pretiosos, & lignum, scennum, & stipulam reuelabit, quatenus ista in eorum ædificatore puniet, & illa nec leui odore contingeret. Quem sensum (ut uideret) huius loci germanum iudicauit Ambrosius, dum uerbis supra adductis addit: Sed Ioanni citò uersabitur igneus gladius, quia non inuenitur in eo iniquitas, quem dilexit æquitas. Si quid in eo uitij humani fuit, charitas diuina decòxit. Alæ enim eius sicut alæ ignis. Qui habuerit hinc charitatis ignem, illic ignem gladij timere non poterit. Ipsi Petro, qui toties mortem suam pro Christo obtulit, dicit: Transi, recumbe.] Sed ille dicit: Igne nos examinasti, sicut examinatur argentum.] Etenim in quo aqua multa excludere non potuit charitatem, quomodo eam ignis excludet? Sed ille examinabitur, ut argentum, ego examinabor ut plumbum; donec plumbum tabescat, ardebo.] Sed eundem sensum Paulus sequentibus uerbis satis indicat, dum ait: Si cuius opus manserit, quod superædificauit, mercedem accipiet.] Id est, si opus, quod quisque extruxit, dignum pœna ac castigatione non fuerit, ex igne ob illud homo non pœnam, sed præmium & retributionem, est accepturus. Si uerò cuius opus arserit, id est, dignum castigatione fuerit, detrimentum doloris & pœnæ patietur, qui huiusmodi opus fuerit operatus. Non tamen pœnam æternam, quia ipse tandem consumptis delictorum maculis saluus erit, sic tamen quasi per ignem, ac si diceret, non sine pœna purgantis ignis. Saluus quidem erit, inquit Anselmus, sed tamen pœnam ignis patietur, ut per ignem purgatus, sit saluus, & non sicut perdit æterno igne in perpetuum torqueatur, ut ex parte profit illi in

Matth. 16. n. 19.
Matth. 14. n. 29.
Psal. 65. nu. 12.
Ruper. li. 3. in Gen. c. 32. Gen. 3. n. 24.

Psal. 65. n. 10.

Lactantius, lib. 7. c. 21.

Ambros. 5.

Luc. 17. nu. 7.
Psal. 65. nu. 10.

Matth. 10. nu. 26.

Luc. 19. nu. 42.

Luc. 22. n. 53.

Psal. 74. nu. 3.
Sephon. 1. nu. 14.
2. Pet. 3. nu. 10.

Phil. 1. nu. 6.

1. Theff. 1. nu. 2.

Matth. 24. n. 50.
Matth. 25. n. 13.

Ambros. in Psal. 118. serm. 20. Gen. 3. n. 24.

Ioan. 21. nu. 22.

perpetuum

perpetuum credidisse.]

Hæc ad nonnullam expositionem loci Pauli, quem totum citauimus, dicta sunt, nunc ad nostrum propositum, quid duo illa ternaria auri, argenti, lapidum pretiosorum; & ligni, fœni, & stipulæ significant, videamus. Et quidem primus ternarius designat triplicem fructum terræ bonæ, ut ait Origenes, trigelimum, sexagesimum, & centesimum. Vel, ut idem autumat, significat triplicem gradum studiosarum actionum, quarum qualibet incipit in bona cogitatione, procedit in discreto ac prudenti verbo, ac tandem consummatur in opere. Aut tandem indicat, ut nos opinamur, aurum, charitatis opera, quæ auro comparantur; argentum, misericordiæ subsidia, quæ opum distributione complentur; lapides pretiosi, omnia alia virtutum studia, quæ nos in oculis Dei & Angelorum exornant. At secundus ternarius significat tria genera peccatorum leuium, quæ intra suum gradum maiora, media, & leuissima vocari possunt. Quod docet Cyrillus sic scribens: In quo manifestè ostenditur esse quædam peccata ita leuia, ut stipulæ comparantur: cui vtrique ignis illatus diu non potest immorari. Alia verò fœno esse similia, quæ & ipsa non difficulter ignis absumat, verum aliquanto tardius quàm stipulis immoretur. Alia verò esse, quæ lignis conferantur, in quibus pro qualitate criminum diuturnum & grande pabulum ignis inueniat. Ita ergo vnumquodque peccatum pro qualitate, vel quantitate sui, pœnarum iusta perfoluit. Nunc nos quæ sint maiora, quæ media, & quæ minima, videamus.

Maiora peccata sunt intra latitudinem venialium, quæ ex genere quidem suo mortalia sunt, sed ob carentiam pleni & deliberati consensus, aut ob materiæ exiguitatem, venialia redduntur. Huiusmodi sunt, cogitatio impudica, & appetitus vindictæ, cui negligenter obstinimus, non tamen in eum plene consentimus; detractio proximi de re non multi momenti: irrisio illius, qui ob imperitiam in aliquo defecit; ablatio alicuius rei modici valoris ad cœnobium pertinentis, sine obtenta prælati facultate; & alia similia. Hæc autem merito lignis comparantur, quia crassiora sunt, & aliquando à lethali peccato non admodum distita, quæ diutino tempore, & acerbissima vltione, si in hac vita non conuenienti dolore, & satisfactione purgentur, ignis ille purgatorij consumer. Ecce ligna domus leprose, id est, animæ pristinis vitii affecta, quæ ligna mittenda sunt extra ciuitatem, ne paulatim omnia contaminent. Ecce ligna non integra, sed à locusta corrofa, hoc est, dæmonum moribus scædata, quæ non fructibus ferendis, sed igni succendendo deseruiunt. Ecce ligna imputribilia, quæ faber ad conficiendum idolum elegit, corrofa quidem quantum ad ferendum fructum, quia merito carent, sed imputribilia quantum ad pœnam, quia multo tempore in igne durabunt, ex quibus faber, si citò non resiliamus, idolum iniquitatis, & criminis lethalis, efficiet. Qui admittunt ista peccata, superædificant ligna, quorum causa magnum detrimentum patientur, & satis longam pœnam sustinebunt.

Media peccata sunt, quæ ex genere quidem venialia censentur, sed scienter, & ex industria, & quasi ex malitia, committuntur. Ad quod genus pertinent officiosa mendacia, otiosi sermones, scurrilitates, cachinnationes, curiositates audiendi aut legendi vana, adulationes prælatorum, aut maiorum, ambitiones, & alia innumerabilia, in quæ heu satis frequenter nos ipsos coniciamus. Et hæc dicuntur fœno similia, quoniam sicut fœnum, non quantum ligna, in

A igne durabunt, sed longo etiam tempore in pœna manebunt. Fœnum, inuentorium est pabulum, & hæc peccata sunt alimenta imperfectorum, & hominum insipientium, qui aurum, & argentum, & pretiosos lapides meritorum proterunt, & huiusmodi vilitatibus animam pascere non erubescunt. Ecce [fœnum rectorum, quod priusquam euellatur, exaruit:] nam licet ad momentū nos aliqua imagine voluptatis oblectet, tamen statim euanescit, & animam inquietam, aridam, & tristem derelinquit. Verè fœnum, quod hodie est, & cras in clibanum mittitur, quia post modicum tempus, igne purgante, nisi hic peniteamus, consumetur. Nam qui parant ista peccata, superædificant fœnum, cui ignis applicitus non leuem flammam suscitabit.

B Leuissima peccata sunt, quæ non inuerecundia, aut procacitas parit, sicut proximè dicta, sed infirmitas humana, bonam voluntatem habens perfectè viuendi, sæpe non potens se omnino continere, committit. Huius autem generis peccatorum sunt, modica in oratione, in psalmodia, aut in Missæ celebratione distractio, quam in quietudo naturalis humanæ mentis inuexit, motus alicuius vanitatis, qui ex operibus bonis, aut ex laudibus ob recta gesta delatis, irrepit; affectus nonnullus vanæ complacentiæ, quem ex feruore, & diuinis donis proprius amor nobis non cogitantibus suscitauit: aliquis immoderatus rigor ex bono zelo procedens, aut nimia mansuetudo in reprehendendo ex naturæ suauitate dimanans, quæ prælatus vitia subditorum correxit, nonnulla tristitia, & anxietas, cui subditus in rebus sibi ab obedientia demandatis succubuit; modicus excessus, aut defectus necessarij alimentij, quem aut mollis remissio animi intulit, aut indiscretus feror decurtauit: & alia innumerabilia, quæ nostram ignorantiam in rebus spiritualibus omnino prætereunt. Ista stipulæ assimilantur, quoniam facillimè purgantur. Et sicut palea citissimè à vento rapitur, & leui flatu in varia dispergitur, & tenui flamma consumitur: ita peccata hæc, quæ multum habent infirmitatis, parum autem voluntatis, si hinc non purgati discedimus, citò in purgatorio punientur. Et ob id, qui in illa cadunt, dicuntur superædificare stipulam, & salui erunt, non tamen sine vlla lesione, quia salutem accipient quasi per ignem. Diximus quid significent

D lignum, fœnum, & stipula, & ad quæ leuia peccata, sine præiudicio commodius sententiam applicari possunt; nunc remedia ad hæc peccata vitanda quæramus.

Quod remedium adhibendum est ad vitanda peccata leuia significata per lignum.

C A P. XVI.

PRIORES igitur peccata, quæ cum ligno contulimus, in suo genere leniorum, grauiora sunt, & periculosiora: quare maiori cura & diligentia curanda, ne aliquando ita crescant, ut ad liberatum consensum deuoluta, aut ad notabilem materiam erumpentia, lethalia facta, non iam solum grauent, sed demergant. Quibus ut medicamentum conueniens assignemus, aliquem hoc genere peccatorum ægrotum audiamus. Dicit enim aliquis, qui attentè superiora legit, & qualitatem suæ mentis adnerit: Fateor, patet, me huiusmodi peccatis

Origen.
hom. 6. in
Exodum.

Cyrrill. li.
14. in Le-
uiticum
post me-
dium.

Leuit. 14.
45.
Exod. 10. 5.

Isai. 40.
20.

Psal. 128.
11. 6.

Mat. 6.
30.